

ОБОВ'ЯЗКИ СВИДКА В АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ**DUTIES OF A WITNESS IN ADMINISTRATIVE-TORT PROCEEDINGS OF UKRAINE**

**Расторгуєв О.В., старший викладач
кафедри кримінального права і процесу юридичного факультету
Національний авіаційний університет
ORCID ID: 0009-0003-9607-6869**

Метою статті є встановлення обов'язків свідка в адміністративно-деліктному провадженні. У статті визначено сутність і змістовні складові обов'язків свідка в адміністративно-деліктному провадженні України. Визначено, що факт зацікавленості особи як свідка встановлює суд чи посадова особа уповноваженого органу на своє власне переконання. Обґрунтовано, що ознаки при наявності яких визнається факт зацікавленості свідка повинні бути чітко визначені в Кодексі України про адміністративні правопорушення, з метою уникнення неправильності чи суб'єктивізму при розгляді даної особливості. Встановлено, що обов'язки по своєму змісту є асиметричною категорією по відношенню до прав свідків. Обов'язки не гарантуються державою, а визначаються (регламентуються) законодавцем. Порушення обов'язків спричиняє настання юридичної відповідальності. Проаналізовано практику суду щодо залучення та допиту свідків за різними категоріями (медичні працівники, близькі родичі, третя зацікавлена особа, тощо). Встановлено, що виконання свідком його обов'язків забезпечується з однієї сторони його загальним обов'язком громадянина повідомити те, що йому стало відомо чи очевидцем чого він став, а з іншої виконання обов'язків свідка спричиняє настання юридичних наслідків для інших учасників адміністративного провадження. Саме тому, при виконанні свого обов'язку свідок повинен усвідомлювати значення та роль своїх показань та свою важливість як учасника. Обґрунтовано, що адміністративно-деліктним законодавством передбачені випадки, коли особа може не виконувати частину чи всі обов'язки в якості свідка. Зокрема, особа може не свідчити про членів своєї сім'ї та близьких осіб. У разі наявності умов, що унеможливають виконання свідком своїх обов'язків останній повинен належним чином повідомити суд чи уповноважений орган (посадову особу). Водночас, у разі не повідомлення належним чином компетентний орган про неможливість з'явитися дана дія може бути кваліфікована як ухилення їх від явки до суду. Визначено необхідність внесення змін до вітчизняного законодавства щодо встановлення чіткого переліку обов'язків свідка.

Ключові слова: адміністративно-деліктний процес, адміністративно-правовий статус, адміністративне провадження, свідок, обов'язки свідка.

The purpose of the article is to establish the duties of a witness in administrative and tort proceedings. The article defines the essence and substantive components of the witness's duties in the administrative-tort proceedings of Ukraine. It is determined that the fact of a person's interest as a witness is established by a court or an official of an authorized body in his or her own conviction. It is substantiated that the signs, in the presence of which the fact of the witness's interest is determined, should be clearly defined in the Code of Ukraine on Administrative Offenses, in order to avoid incorrectness or subjectivity when considering this peculiarity. It is established that obligations in their content are an asymmetrical category in relation to the rights of witnesses. Duties are not guaranteed by the state, but are determined (regulated) by the legislator. Violation of obligations entails legal liability. The practice of the court regarding the involvement and interrogation of witnesses in different categories (medical workers, close relatives, a third interested party, etc.) is analyzed. It is established that the performance of the witness's duties is ensured, on the one hand, by his general obligation as a citizen to report what he has become aware of or witnessed, and on the other hand, the performance of the duties of a witness entails the occurrence of legal consequences for other participants in administrative proceedings. That is why, in the performance of his duty, a witness must be aware of the significance and role of his testimony and his importance as a participant. It is substantiated that the administrative-tort legislation provides for cases when a person may not perform part or all of his duties as a witness. In particular, a person may not testify about his/her family members and loved ones. If there are conditions that make it impossible for a witness to perform his/her duties, the latter must duly notify the court or an authorized body (official). At the same time, in case of failure to properly notify the competent authority of the inability to appear, this action may be qualified as their evasion from appearing in court. The need to amend the domestic legislation to establish a clear list of obligations of a witness has been determined.

Key words: administrative-tort process, administrative-legal status, administrative proceedings, witness, duties of a witness.

Постановка проблеми. Встановлюючи важливу роль судочинства в країні не слід забувати про значення прав і свобод усіх учасників провадження. Так, зокрема, свідок як учасник провадження, наділений знаннями, що дозволяє встановити істину по справі надаючи суду чи уповноваженому органу необхідну інформацію для ухвалення об'єктивного рішення. Серед елементів процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні важливе місце посідають «обов'язки свідка». Дослідження обов'язків свідка в адміністративно-деліктному провадженні дозволить удосконалити процедуру збирання та оцінки доказів, що сприяє справедливому розгляду адміністративних правопорушень. Вивчення цієї теми сприяє запобіганню порушенням і зловживанням з боку органів державної влади.

Мета та завдання публікації. Метою даної статті є встановлення обов'язків свідка в адміністративно-деліктному провадженні. Досягнення такої мети передбачає виконання наступних завдань: здійснення аналізу теоретико-правових засад категорії «обов'язки» та виокремлення правової категорії «обов'язки свідка»; формування авторського підходу до класифікації обов'язків свідка на підставі узагальненої практики суду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні досліджувалася в працях таких учених як: В. Б. Авер'янова, І.П. Голосніченко, В. В. Галуцько, С. С. Гнатюк, П. В. Діхтєвський, М.В. Джафарової, І. Є.Іванової, В.К. Колпакова, А. Т. Комзюка, Т. О. Коломоєць, О. В. Кузьменко, Т.П. Мінки, О. В. Музи, Н. А. Олефіренко, О. І. Остапенко, М.Ф. Стахурського, В.Г. Чорної, В.К. Шкарупи та інші. Указані вчені зробили значний вклад у вдосконалення теоретичних засад процесуального статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні, а їх наукові розробки сприяли вдосконаленню чинного національного законодавства, на рівні якого такий статус визначено. Разом із тим стрімке оновлення законодавства, положеннями якого здійснюється правове регулювання статусу свідка в адміністративно-деліктному провадженні, викликає необхідність проведення додаткових досліджень у цьому напрямку. Особливе це стосується обов'язків свідка в адміністративно-деліктному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Свідок в адміністративно-деліктному провадженні в силу свого статусу має

адміністративно-процесуальні обов'язки, які у нього виникають в конкретній справі. Обов'язки свідків є одним з видів адміністративно-правових заходів забезпечення адміністративно-деліктного провадження, адже, покавання свідків сприяє з'ясуванню обставин в справі та, відповідно, встановленню істини по справі.

Юридичні обов'язки мають мотиваційно-спонукальний вплив на поведінку людини. Так, П.С. Лютіков під правовим обов'язком пропонує розуміти усвідомлення узгодженості власної волі суб'єкта права. На його думку, людина організує свою поведінку не лише відповідно до власних інтересів, а й виходячи з висунутих до неї вимог: «Людина діє не так, як спонукають її власні інтереси, вона вважає за необхідне обмежити себе у можливості реалізації інтересів у зв'язку з інтересами інших» [1]. У випадку обов'язків свідка, то на нашу думку, виконання свідком його обов'язків забезпечується з однієї сторони його загальним обов'язком громадянина повідомити те, що йому стало відомо чи очевидцем чого він став, а з іншої виконання обов'язків свідка спричиняє настання юридичних наслідків для інших учасників адміністративного провадження. Саме тому, при виконанні свого обов'язку свідок повинен усвідомлювати значення та роль своїх показань та свою важливість як учасника.

Н. М. Коркунов під юридичним обов'язком пропонує розуміти вимоги дотримання встановлених юридичними нормами меж співіснуючих інтересів, що впливають з чужого права [2, с. 243]. Г. Ф. Мальцев зазначає, що обов'язок є можливістю поведінки, яка має необхідний характер, тобто належна поведінка одночасно є необхідною [3, с. 71–72]. Так, на відміну від прав обов'язки свідка визначені в ч.2 ст.272 Кодексу України про адміністративні правопорушення, де законодавець визначив, що «на виклик органу (посадової особи), у провадженні якого перебуває справа, свідок зобов'язаний з'явитися в зазначений час, дати правдиві пояснення, повідомити все відоме йому по справі і відповідати на поставлені запитання».

Цікавою є точка зору О. В. Малько та В. В. Субочева, які зазначають, що обов'язок являє собою визначений спосіб реалізації інтересів шляхом впливу на поведінку інших суб'єктів правовідношення. Він спонукає до реалізації законних інтересів, встановлюючи при цьому учасникам таких правовідносин рамки дозволеної поведінки в силу власної поведінки [4, с. 2; 2, с.122-123]. Втім, вважаємо, що коли мова йде про свідка, то в першу чергу, мова йде не про дозволена поведінку, а про необхідну.

Отже, обов'язки свідка – це встановлені законодавством міра можливої та необхідної поведінки особи, яка володіє інформацією по суті справи.

Обов'язки по своєму змісту є асиметричною категорією по відношенню до прав свідків. Обов'язки не гарантуються державою, а визначаються (регламентуються) законодавцем. Порушення обов'язків спричиняє настання юридичної відповідальності.

Характерно, що процесуальні норми, що застосовуються у цій сфері, формулюються як права для одних учасників розгляду у справах і як обов'язки інших. Але при цьому невиконання таких обов'язків не завжди тягне застосування санкцій. Так, право особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, давати пояснення, заявляти клопотання, брати участь при розгляді справи - це водночас права та обов'язки суб'єкта правозастосування надати названій особі можливість ознайомитись з матеріалами справи, розглянути та по можливості задовольнити клопотання, повідомити про час та місце розгляду справи тощо. Але, з іншого боку, обов'язок суб'єкта правозастосування вчинити зазначені дії, у разі її невиконання, не забезпечується конкретними санкціями. Не завжди забезпечені матеріальними чи процесуальними санкціями порушення обов'язків та іншими учасниками адміністративно-юрисдикційного процесу. Наприклад, свідок у справі про

адміністративне правопорушення зобов'язаний з'явитися у вказаний час, дати правдиві свідчення (повідомити все відоме йому у справі та відповідати на поставлені запитання – ч. 2 ст. 272 КУпАП). Не з'явлення свідка до суду у разі його виклику може бути розцінена судом як неповага до суду, за що передбачена адміністративна відповідальність (ч.ч.1,2 ст.185-3 КУпАП).

Водночас, адміністративно-деліктним законодавством передбачені випадки, коли особа може не виконувати частину чи всі обов'язки в якості свідка. Зокрема, особа може не свідчити про членів своєї сім'ї та близьких осіб. У разі наявності умов, що унеможливають виконання свідком своїх обов'язків останній повинен належним чином повідомити суд чи уповноважений орган (посадову особу). Водночас, у разі не повідомлення належним чином компетентний орган про неможливість з'явитися дана дія може бути кваліфікована як ухилення їх від явки до суду.

Виклик свідків може бути визнаний за необхідне, якщо: у долучених до матеріалів справи письмових поясненнях вбачаються протиріччя щодо істотних обставин справи; про виклик свідків заявляє клопотання сторона адміністративної справи, потерпілий або їхні законні представники, адвокат чи прокурор; у матеріалах справи немає письмових пояснень свідків, а особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, заперечує свою причетність до скоєння правопорушення [5, с.82].

Так, наприклад, під час провадження № 2/334/1582/21 Ленінського районного суду міста Запоріжжя було прийнято ухвалу суду щодо задоволення поданих через канцелярію суду позовачем клопотання про виклик свідків, які є працівниками відповідача, які можуть надати пояснення з обставин, зазначених в позовній заяві. Представник позовача аргументував заявлене клопотання тим, що допит свідків ОСОБА_3, ОСОБА_4, ОСОБА_5 надасть змогу встановити обставини у справі, на які посилається позовач, як на підставу позовних вимог [6].

Особливі складності становлять отримання та оцінка доказів, що походять від неповнолітніх осіб, які залучаються до адміністративної відповідальності, і неповнолітніх свідків. Отримання пояснень від особи, яка не досягла 16-річного віку, має проводитися у присутності законних представників таких осіб чи педагогів. При вирішенні всіх питань щодо неповнолітніх треба мати на увазі, що вік обчислюється не з дня народження, а з наступної за днем народження доби [5, с.84].

В адміністративно-деліктному законодавстві не міститься положень, що визначали б особливості отримання показань неповнолітнього свідка. Разом з тим, при отриманні показань від таких осіб необхідно враховувати позицію Верховного суду, що «на сьогодні існує широкий консенсус, у тому числі в міжнародному праві, на підтримку ідеї про те, що в усіх рішеннях, що стосуються дітей, забезпечення їх найкращих інтересів повинне мати першочергове значення. Найкращі інтереси дитини залежно від їх характеру та серйозності можуть переважати інтереси батьків. При цьому при вирішенні питань, які стосуються її життя, дитині, здатній сформулювати власні погляди, має бути забезпечено право вільно висловлювати ці погляди з усіх питань, що її стосуються, причому поглядам дитини приділяється належна увага згідно з її віком і зрілістю» [7].

Саме тому, при отриманні показань від особливої категорії свідків повинні в першу чергу, переважати інтереси дитини, її психічний та фізичний стан. В даному випадку пропонуємо застосовувати принцип аналогії права та аналогії закону і визначати, що при опитуванні неповнолітнього свідка, який не досяг віку чотирнадцяти років повинна бути обов'язкова присутність педагога чи психолога [8, с.289]. А в разі потреби опитування неповнолітнього проводиться у присутності законного представника неповнолітнього свідка. Під близькими родичами в даному

випадку розуміються: батьки, діти, усиновителі, усиновлені, рідні брати та сестри, дідусь, бабуся, онуки.

Досліджуючи особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення С.С. Гнатюк акцентує увагу, що існує ряд невирішених нині питань, пов'язаних зі статусом свідка та дачею ним пояснень. Коротко про них. По-перше, процесуальна частина КУпАП не передбачає порядку виклику та обов'язку свідка з'явитися за викликом уповноваженого органу та відповідальності за неявку чи відмову свідка від дачі показів у справі про адміністративний проступок. По-друге, не встановлено, які відомості про свідка носяться до процесуальних документів. По-третє, не передбачено відповідальності свідка за дачу завідомо неправдивих показань у справі про адміністративний проступок, відшкодування шкоди, якої завдано внаслідок неправдивих показів. Питання про усунення вказаних прогалин, на погляд С.С. Гнатюка, слід вирішити у процесі розробки нового КУпАП [9, с.80]. На нашу думку, дані проблеми є актуальними, втім їх вирішення вбачається можливим шляхом внесення відповідних змін до ст.ст. 185-3 та 272 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Частиною 2 ст.272 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначено, що обов'язками свідка є: 1) за викликом органу (посадової особи), у провадженні якого перебуває справа з'явитися у вказаний час; 2) дати правдиві пояснення; 3) повідомити все відоме йому по справі; 4) відповісти на поставлені запитання.

Свідок викликається на судові засідання з ініціативи суду, посадової особи компетентного органу, який здійснює провадження в адміністративній справі або осіб, які беруть участь у справі. Особа, яка бере участь у справі, заявляючи клопотання про виклик свідка, повинна зазначити його ім'я, місце проживання (перебування), роботи, служби та обставини, щодо яких він може дати показання. Свідок зобов'язаний прибути до суду у визначений час і дати правдиві показання про відомі йому обставини. У разі неможливості прибути за викликом суду свідок зобов'язаний завчасно повідомити про це суд. За завідомо неправдиві показання або за відмову від давання показань з непередбачених законом підстав свідок несе кримінальну відповідальність [10].

Втім, дана правова позиція не може бути одноставною у всіх категоріях адміністративних справ. Так, наприклад, Веселівський районний суд Запорізької області у складі головуючого судді Нагорного А.О., при секретарі судового засідання ОСОБА_1, за участю прокурора Крюк А.В., Мігулі І.І., захисника адвоката ОСОБА_2, розглянувши у судовому засіданні клопотання прокурора про допит свідка у справі за матеріалами, які надійшли з управління захисту економіки в Запорізькій області Департаменту захисту економіки Національної поліції України відносно ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженця ІНФОРМАЦІЯ_2, громадянина України, голови Веселівської районної державної адміністрації Запорізької області, депутата Веселівської районної ради Запорізької області, за обвинуваченням у вчиненні адміністративних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 172-7 та ч. 2 ст. 172-7 Кодексу України про адміністративні правопорушення, встановив, що під час судового розгляду справи прокурор заявив клопотанням про виклик та допит у судовому засіданні свідка ОСОБА_4. Правову підставу про допит свідка прокурор обґрунтовує посилаючись на вимоги ст. 272 КУпАП, у якій визначено, що свідком у справі про адміністративне правопорушення може бути викликана кожна особа, про яку є дані, що їй відомі які-небудь обставини, що підлягають установленню по даній справі. Сторона захисту у задоволенні клопотання прокурора просила відмовити, так як відповідно до норм Кодексу України про адміністративні правопорушення справа розглядається в межах адміністративного обвинувачення, що міститься в прото-

колі про адміністративне правопорушення і встановлення інших обставин правопорушення за межами обвинувачення, порушує право на захист від конкретного адміністративного обвинувачення. У протоколах ОСОБА_4, як свідок не зазначена. Розгляд справи повинен відбуватися у межах обвинувачення. Допит ОСОБА_4 у статусі свідка був би можливим, якби її прізвище згідно з вимогами ст. 256 КУпАП було внесене у протоколи за номерами 18, 19, 20, 21 від 21.01.2019 р. Суд, вислухавши сторони, дослідивши протоколи та додані до них матеріали встановив наступне [11].

21.01.2019 р. старшим оперуповноваженим управління захисту економіки в Запорізькій області Департаменту захисту економіки Національної поліції України капітаном поліції ОСОБА_5 у відношенні ОСОБА_3 складені протоколи за номерами 18, 19, 20, 21 про адміністративні правопорушення за ч. 1 ст. 172-2 та ч. 2 ст. 172-7 КУпАП. З протоколів вбачається, що ОСОБА_6, як свідок, не допитувалася. Її прізвище у протоколах не зазначено, що підтверджується позначками у протоколах. Згідно вимог ст. 256 КУпАП у протоколі про адміністративне правопорушення зазначаються адреси свідків, якщо вони є. При наявності свідків, протокол може бути підписано також і цими особами. Зі змісту ст.ст. 7, 254, 279 КУпАП вбачається, що розгляд справи про адміністративне правопорушення здійснюється лише в межах протоколу про адміністративне правопорушення. Суд не може перебирати на себе не притаманну суду функцію обвинувачення. Керуючись ст.ст.7, 254, 256, 268, 272, 279 КУпАП, суд, постановив у задоволенні клопотання прокурора щодо допиту ОСОБА_6 у якості свідка - відмовити [11].

Таким чином, вбачається, що свідок в справах про адміністративні правопорушення може бути допитаний лише тоді, коли він зазначений в адміністративному протоколі.

Є обмеження щодо залучення свідків.

Так, наприклад, у справі № 936/139/20 провадження № 3/936/100/2020 від 24.03.2020 р. Воловецький районний суд Закарпатської області встановив, що згідно з протоколом про адміністративне правопорушення серії ДПР18 № 388019 від 09 лютого 2020 року, встановлено, що 09.02.2020 р. біля 17:15 год., водій ОСОБА_1 керував автомобілем ВА3 21124 державний номерний знак НОМЕР_1 в с. Верхні Ворота, по вул. Л.Українки, буд. 556, Воловецького району Закарпатської області з явними ознаками алкогольного сп'яніння: запах алкоголю з порожнини рота, мова нерозбірлива, нестійка хода. Від проходження огляду на стан сп'яніння, у встановленому законом порядку, водій ОСОБА_1 в присутності двох свідків ОСОБА_2 та ОСОБА_3 відмовився, чим порушив вимоги п. 2.5 ПДР, тобто вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч.1 ст. 130 КУпАП [12].

Захисник Шуста В.В. в судовому засіданні пояснив, що матеріали справи не містять доказів на підтвердження перебування ОСОБА_1 в стані алкогольного сп'яніння та оформлені не відповідно до закону, є недійсними і в свою чергу недопустимими доказами в справі про адміністративне правопорушення. Посилається, на те, що під час відмови ОСОБА_1 від проходження огляду на стан сп'яніння у закладі охорони здоров'я, свідками відмови від проходження медичного освідчення були медичні працівники - лікар Воловецької ЦРЛ ОСОБА_2 та медсестра Воловецької ЦРЛ ОСОБА_3, які є заінтересованими особами, а тому не можуть бути свідками при оформленні матеріалів про адміністративне правопорушення. У зв'язку з вищевикладеним просив закрити провадження в адміністративній справі щодо ОСОБА_1, про вчинення ним адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП, за відсутністю в його діях складу адміністративного правопорушення [12].

В судовому засіданні було допитано свідка лікаря Воловецької ЦРЛ ОСОБА_2, та свідка медичну

сестру ОСОБА_3, які були присутніми при відмові ОСОБА_1 від проходження огляду на стан сп'яніння. Свідок ОСОБА_2, після приведення його судом до присяги, показав, що ОСОБА_1 відмовився від проходження медичного огляду на стан алкогольного сп'яніння в приміщенні Воловецької ЦРЛ. Свідок ОСОБА_3, яка працює медсестрою Воловецької ЦРЛ, після приведення її судом до присяги, показала, що вона здійснювала приготування необхідного обладнання для проведення медичного освідчення ОСОБА_1, який був у приміщенні Воловецької ЦРЛ, де йому було запропоновано пройти медичне освідчення на стан алкогольного сп'яніння. Проте він відмовився від проходження медичного освідчення у її присутності та в присутності лікаря ОСОБА_2 [12].

Свою правову позицію щодо допиту зазначених свідків та не віднесення їх до категорії зацікавлених осіб суд пояснив наступним.

У відповідності до ст. 252 КУпАП орган (посадова особа) оцінює докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом і правосвідомістю. Суд відхиляє твердження захисника, про те, що медичні працівники не можуть бути свідками при відмові правопорушника від проходження медичного освідчення на стан алкогольного сп'яніння. Відповідності до п.6 розділу 2 Інструкції не можуть бути залучені як свідки поліцейські або особи, щодо неупередженості яких є сумніви. Суд не бере до уваги покликання захисника Шусти В.В. на упередженість свідків ОСОБА_2 та ОСОБА_3 лише за тією ознакою, що вони є працівниками закладу охорони здоров'я, зокрема Воловецької ЦРЛ, оскільки професійна належність свідків не підтверджує факту їх упередженості, якщо законом не

передбачено винятків щодо допиту таких осіб в якості свідків. Факт вчинення особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, ОСОБА_1, адміністративного правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 130 КУпАП, підтверджується доказами, в тому числі, і поясненнями свідків, зі свідчень яких вбачається, що ОСОБА_1 відмовився від проходження огляду щодо стану алкогольного сп'яніння у встановленому законом порядку [12].

Таким чином, факт зацікавленості особи як свідка встановлює суд чи посадова особа уповноваженого органу на своє власне переконання. Втім, на нашу думку, дана позиція є неправильною, а ознаки при наявності яких визнається факт зацікавленості свідка повинні бути чітко визначені в Кодексі України про адміністративні правопорушення, з метою уникнення неправильності чи суб'єктивізму при розгляді даної особливості.

Ще однією особливістю є те, що не можуть бути свідками та відповідно виконувати обов'язки свідка особи, які є близькими родичами особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, що гарантовано ст.63 Конституції України.

У разі не виконання свідком свого обов'язку щодо з'явлення в зазначений час для надання показань, до свідка може бути застосований захід забезпечення провадження по справі – привід.

Висновки. Таким чином, вбачається, що свідок в справах про адміністративні правопорушення може бути допитаний лише тоді, коли він зазначений в адміністративному протоколі. Окрім того, не можуть бути свідками та відповідно виконувати обов'язки свідка особи, які є близькими родичами особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, що гарантовано ст.63 Конституції України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лютиков П. С. Суб'єктивні права й обов'язки як складові адміністративно-правового статусу юридичної особи: класифікація та характерні ознаки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. С.429-435.
2. Чорна В.Г. Обмеження в адміністративному праві: дис. на здоб. наук. ступ. докт. юрид. наук зі спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Х.: ХНУВС, 20119. 517 с
3. Окунев І.С. Загальнотеоретичні засади правового статусу суб'єкта права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / І.С. Окунев ; Інститут законодавства Верховної Ради України. К., 2009. 23 с.
4. Бояринцева М.А. Адміністративно-правовий статус громадянина України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / М.А. Бояринцева ; Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України. К., 2005. 213 с.
5. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник / МОН України. Київ :Юрінком Інтер, 2011. 574 с.
6. Ухвала Ленінського районного суду міста Запоріжжя від 02 липня 2021 року в справі № 334/505/21. Провадження № 2/334/1582/21. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/98827523/>
7. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 29 травня 2019 року в справі № 357/17852/15-ц. Провадження № 14-199цс19. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/82636307>
8. Адміністративне право : підручник / за заг. ред. Ю. П. Битяка ; М-во освіти і науки України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 392 с.
9. Гнатюк С.С. Провадження в справах про адміністративні проступки: проблемні питання структури: монографія. Львів: ЛьВДУВС, 2011. 156 с.
10. Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: Монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 176 с.
11. Постанова Веселівського районного суду Запорізької області №313/135/19 від 05.04.2019 р. смт. Веселе. URL: <https://youcontrol.com.ua/catalog/court-document/80960001/>
12. Постанова у справі № 936/139/20 провадження № 3/936/100/2020 від 24.03.2020 р. Воловецький районний суд Закарпатської області. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/88452271/>